

SESSİZ ÇIĞLIKLAR

Sırtının tam ortasından vurulur insan kimi zaman ya da yüreğinin üç santimetre altından... Şafak, en kalleşinden şarapnel parçalarıyla söker kimi zaman Cudi Dağı'nın eteklerinden... Sen, karanlığı yırtarcasına çalan siren sesiyle uyanırsın kan uykularından, başucunda acı acı çalan telefonun neyin habercisi olduğunu bilerek çıplak ayakla koşarsın hastane koridorunda yüreğin ağzında. Sonra alıcı bir kuş gibi hastanenin bahçesine konan helikopterden peş peşe Memedler alırsın sedyelerle, hepsi gitmeye teşne, hepsi can pazarında...

Şafak sökerken Dicle Nehri'nin kıyısında bir odada, işinin ehli bir sürü insan sessizce, zamanla yarışarak, birbirlerinden gözlerini kaçırarak Memedlerin gitmelerini engellemek için savaşıyor ha savaşıyor, dudaklarında hep aynı dua: GİTME MEMEDİM...

Aylardır ayağından çıkmayan, dağ bayır kokan postalları çıkarırken kimimiz, başka biri sımsıkı avuçlarını açar, birinden sevdiceğinin resmi düşer, diğerinden minik dua kitapçığı hiç yanından ayırmadığı... Cebinde buruş buruş olmuş on lirayı görünce ellerini sımsıkı tutar yalvarırsın: DAYAN MEMEDİM, GİTME...

Çatlayıp kavrulmuş dudaklarını silersin, son bir gayretle uzatıp elini yakandan tutar, kendine çeker seni, der ki: "Abla,

beni vuranlara öldüğümü söylemeyin.” Der ki: “Abla, vatan sağ olsun...”

Şafak sökerken Dicle Nehri kıyısında, herkes uykudayken başını koluna alıp hafifçe kaldırırısın, gülümseyerek Kelime-i Şahadet getirir Memed, yalvarışlarımı, gözyaşlarımı çarpıp yüzüme, aldırış etmeden sessiz çığlıklarına, gider MEME-DİM, ardından bakakalırım...

BİR YUDUM SU

Bilen bilir, uzundur bazı geceler, sabah olmak bilmez bir türlü. Hele de can pazarındaysan, hele de kolun kanadın kırık, çaresiz kalmışsan güneş nazlanır doğmaya. Güneydoğu'da bir şehirde, o şehirdeki bir hastane odasında sadece ikimiz vardık: Jan. Kom. Çvş. Bekir ve ben.

Derin bir sessizlik hâkimdi ortalığa, hani sinek uça kanat sesi duyulur denecek cinsten, kahredici bir sessizlik...

Saatlerdir onu seyrediyordum başucunda. Odanın penceresinden süzülen ay ışığı tam da yüzüne düşmüş, hafif çökmüş yanaklarını, gözlerinin altına bu yaşta oturan mor halkaları aydınlatıyordu. Öyle bitkin görünüyordu ki, uzanıp önce gözpınarlarında biriken gözyaşlarını sildim, sonra da alındaki teri.

Daha yirmi yaşındaydı. Yaşanacak çok şey vardı onun için. Anacığını düşündüm, babasını, ailesini... Diyarbakır'ın Lice ilçesi kırsalında adres sormayan kalleş bir kurşunun, oğlunun ciğerine saplandığını biliyor muydu acaba yakınları? Eline kına yakarak askere gönderdiği evladını böyle gördüklerinde ne cevap verecektik o insanlara? Yüreğimi mengeyle sıkıyorlardı sanki. Ameliyattan çıkan doktorun düşmüş omuzlarını, ağlamamak için dişlerini sıkarak başı önünde, hızlı adımlarla odasına doğru yürüdüğünü görünce anlamış-

tım. Çok tanıdıktı bu tavır, tüm ümitlerin yitirildiğinin ifade-
siydi; hem ben hem ameliyat ekibi bu acı gerçeği biliyorduk...
Yine de Allah'tan umut kesilmezdi, başka çare kalmadığında
tutunmak zorundaydık bu umuda. Bu yüzdendir ki, saatlerdir
başucunda beklerken, takibini, tedavilerini yaparken bildiğim
tüm duaları okuyordum içimden. "Hadi" diyordum, "hadi ev-
lat, aç o güzel gözlerini ölüme inat, gülümse yaşama, bana..."

Zaman hızla akıp geçerken ansızın dudakları kıpırdadı
Bekir'in. Sevinçle kulağımı yaklaştırdım ağzına, "Bir yudum
su" dedi. Telaşla bir parça pamuk ıslatıp gezdirdim çatlamış
dudaklarında. Birkaç kez yaptım bunu, sonra da yüzüne bak-
tım, açmıyordu gözlerini, tekrar fısıldadı: "Bir yudum su."

Bu kez ıslattığım pamuğu hiç sıkmadan, birkaç damla ağ-
zına gidecek şekilde yaptım aynı işlemi. Pamuğu emmeye ça-
lışıyordu, yüzünü memnuniyetsizce buruşturup, "Bir yudum
su" diyordu.

Fırladım yerimden, koridorda koşuyordum artık. Telaş-
la doktorun odasına girip nefes nefese olanları anlattım. Yü-
züme baktı, "Olmaz" dedi. Başını öne eğdi, ısrar ettim. "Ne
olur doktor bey, sadece bir yudum, söz veriyorum, sadece bir
yudum" dedim çaresizce. Bu kez biraz üzgün ama zorladığım
için de oldukça öfkeli bir ifadeyle deneyimli bir hemşire oldu-
ğumu, hastanın çok ağır bir akciğer operasyonundan henüz
uyanmadığını, bunun mümkün olmadığını en iyi benim bil-
mem gerektiğini söyledi. Duygusal davranamayacağımı da...
"Olmaz" sözcüğünden sonrasını dinlemedim, zaten biliyor-
dum bunları... İşin acı yanı haklıydı ne yazık ki, hem de so-
nuna kadar. Bekir'in yanına döndüm, yüzüne her baktığım-

da avazım çıktığı kadar bağıarak ağlamak geliyordu içimden. Hâlâ kendinde değildi.

Ay ışığı yerini yeni doğan güneşe bırakırken bir an gözlerini açtı Bekir, göz göze geldik ya da bana öyle geldi. Dudakları kıpırdadı, eğildim duymak için, başı yana düştü. Beni orada, öylece bıraktı gitti Bekir, bir yudum suya hasret...

Aylarca su içemedim...

KASKETLİ ADAM

Kadın olmak zordur bu coğrafyada. Erkek çocuk doğunca bayram edilir ama sessizlik olduğunda “kız doğdu” gibi saçma sapan deyişler vardır toplumda. Bazı yörelerde de kız doğurmanın acısını yine kadın çeker, daha doğrusu çektirilir. Acı ama gerçektir bu...

1985 yılıydı. Balıkesir Asker Hastanesi’nde ebe-hemşire olarak görev yapıyordum. “Kepsut ilçesinden gebe geliyor” dediler. Otuzlu yaşların sonunda, zayıf bir kadını gelen. Ürkekti ama hali vakti yerinde bir aileden geldiği belliydi. Doğum için yatışını yaparken üzerindeki ziynet eşyalarını yakınlarına vermesini söyledim. Yakınlarını gönderip onu travay denilen takip odasına aldım. Anlayamadığım bir hüznü vardı onda, mutsuz görünüyordu. Anne olacağı için heyecanlı olması gerekirken daha çok huzursuz gibiydi. Garip gelmişti bu, genellikle hastalarımınla yakın olduğum için nedenini sordum. Başını öne eğip cevap vermedi, ben de üstelemedim.

Sancıları sıklaştınca sessiz sessiz ağlamaya başladı, genelde bağırır kadınlar ama o bağırılmıyordu. Onu ağlatan şey sancı değildi, bunu anlayacak kadar deneyimliydim. Bunun dördüncü doğumu olduğunu, her şeyin yolunda olup kolay bir doğum yapacağını anlattım muayene ettikten sonra. Beni dinlemiyordu sanki, gözyaşları sicim gibi akıyordu. Omzunu ok-

şayıp odadan çıktım. Yaklaşık altı saatlik bir takipten sonra vakit geldi. Doğum salonuna götürürken yine başladı ağlamaya. “Sen” dedim, “ağrıdan ağlamıyorsun. Hadi söyle bana, neye üzülyyorsun bu kadar?” Yüzüme baktı, “Abla” dedi, “camdan baksana, dışarıda siyah kasketli, bıyıklı bir adam var mı?” Dışarı baktım, gerçekten de siyah kasketli bir adam hastane-nin bahçesinde volta atıyordu. “Evet, var” dedim. “Hah işte, o adam benim kocam. Üç kızım var, bu da kız olursa hastane-nin bahçesinde beni boşayıp gideceğine yemin etti” dedi. “Na-sıl yani, senin nikâhın yok mu?” diye sordum. “Var ama bizde aslolan imam nikâhıdır, gerisi boştur” dedi hıçırarak...

O an kadına, bebeğin cinsiyetini erkeğin belirlediğini, ka-dınla ilgili bir şey olmadığını falan anlatmanın yararı yok diye düşündüm kendi kendime.

Durum ortadaydı, kız olursa ben sebep olacaktım gibi bir hisse kapıldım, hem de ne kadar saçma olduğunu bildi-ğim halde.

Çok huzursuz olmuştum ama yapacak bir şey yoktu. Tüm dikkatimi işime vererek doğumu gerçekleştirdim. Şükürler ol-sun ki nur topu gibi bir erkek bebekti doğan. Anneye bunu söyleyince bu kez bağıra bağıra ağlamaya başladı, şaşırmış-tım iyice. Ellerini tutup sakinleştirmeye çalışırken o, ellerimi öpüyordu. Her şey bitince sedyeye alıp yatağına yatırdık, be-beğini de yanındaki beşiğe. İçimde inanılmaz bir huzur var-dı odama dönerken. Eğilip ayağımdaki galoşları çıkarırken ce-bimden bir şey düştü. Kocaman bir altındı bu. Doğum yapan kadının işi olmalıydı. Hızla yattığı odaya gittim, “Bunu benim cebime ne ara koydun?” dedim. “Beni sedyeye alırken sarıl-

mıştım ya sana, o ara koydum” dedi mahcup bir tavrıyla. Sonra devam etti. “Ebe hanım, bu babamın bana taktığı beşibir-yerdedir, kocamın bir kuruşu yoktur. Ahdım vardı, ananın ak sütü gibi helaldir sana” dedi, bir yandan da boynundaki boş kordonu gösteriyordu. “Sen ki bana dünyaları bağışladın, beşibiryerdenin lafı mı olur?”

Ona erkek çocuğu doğurmasında hiçbir katkımın olmadığını, sadece görevimi yaptığımı, devletten yaptığım işin karşılığını zaten aldığımı anlattım uzun uzun. “Ama hediye” diyecek oldu, “Başındaki iğne oyalı yazmayı çok beğendim, yolun buraya düşerse bir dahaki sefer getirirsin bana, çeyizime koyarım, olur mu?” dedim. Gözleri ışıldadı, “Tamam” dedi. Altını yastığının altına sokup odadan çıktım.

Ertesi sabah taburcu olurken masamın üzerinde bir bohça dolusu çeşit çeşit yemeni vardı. Neredeyse bir köy gelmişti kadını almaya, başlarında da siyah kasketli adam vardı.

ANNE ÖZLEMİ

On altı yaşındaydım GATA Sağlık Koleji'ne girdiğimde. Bu okula girme hakkını epeyce zorlu bir sınavdan sonra üçüncü sırada kazanmıştım. Ülkenin dört bir yanından, okuyup meslek sahibi olmak, kendi ayaklarının üzerinde durarak ailesine, milletine yararlı olmak için gelen 367 kişiydik, 367 kız çocuğu...

Askeri Hemşire Meslek Lisesi'nin kapısından içeri girdiğimizde şaşkındık. Ailelerimiz bizi bırakıp gitmiş, kapı kapanmıştı. Öğretmenler ve eski öğrenciler bizi okula alıştırarak, rahatlatmak için çırpınıyorlardı. Tüm ihtiyaçlarımız büyük bir hızla karşılanmaya başladı. Ayakkabıdan çoraba, formadan gömleğe, hırkadan valize, bornozdan havluya, hatta para cüzdanına kadar... Şaşkın ama mutluyduk, aramızda şehir dışından gelen yoksul aile çocukları vardı, onlar inanılmaz keyiflenmişti.

Bizi altışar kişilik yatakhanelere çıkardılar. Tek kişilik yataklar, giysi dolabı, hatta tuvalet aynasıyla pufumuz bile vardı odalarda.

Sosyal fark yoktu burada; hepimiz aynı formayı giyiyor, aynı koşullarda okuyorduk. Tek fark, benim gibi hafta sonu evine gidenlerle ailesi uzakta olanların arasındaki farktı.

Dört katlıydı okulumuz. Geceleri bir kadın öğretmen nöbetçi kalır, tüm öğrencileri teker teker kontrol ederdi. Uyurken üzerini açan kızların üstünü örten çok öğretmenime şahit oldum, bazen de özellikle açardık üstümüzü örtün diye...

Okul Komutanımız Harita Mühendisi Yarbay İnci Uysal'dı. Cuma akşamları bayrak törenlerinden sonra konuşmalar yapardı. Nedendir bilmem ama ondan çekinirdim biraz. Belki de üniformasının içinde heybetli duruşundandır, kim bilir... Oysa konuşmalarıyla yüreklendirirdi bizi. Bir keresinde kravat bağlamayı beceremediğimizden yakınmıştık, komutanın kulağına gitmişti bu. Bize, "Kravat dediğiniz şeyi erkekler bile bağlayabiliyorsa benim cin gibi akıllı kızlarım haydi haydi bağlar" demişti. Bu sözlerinden sonra hepimiz saatlerce uğraşıp kravat bağlamayı az çok öğrenmiştik.

Yatılı okulda okumanın en zor yanı özlemdir; aileye, sevdiklerine duyulan özlem... En zoru da tabii ki anne özlemi. Bu o yaştaki bir çocuk için o kadar doğaldı ki ben de çok özlüyordum annemi, hem de hafta sonları eve gittiğim halde.

Anneme bu düşkünlüğüm arkadaşlarım arasında alay konusu olmuştu, "ana kuzusu"ydum onlar için. Bir akşam yine el ayak çekildiğinde yataktan merdivenlerine oturdum, gizlice ağlamaya başladım. Annem burnumda tütüyordu. Birden biri belirdi önümde. Başımı kaldırıp baktım, İnci Yarbay'dı karşımdaki. Bu saatte uyuyor olmam gerekirdi. Korkuyla ayağa fırladım. Gülümseyerek, "Neden ağlıyorsun sen bakayım?" dedi. Burnumu çekerek, zor duyulur bir sesle, "Annemi çok özledim komutanım" dedim. Saçımı okşadı, cebinden mendil çıkarıp gözyaşlarımı silerken, "Bak ben de annen sayılıyım se-

nin, biz bir aileyiz bu okulda” dedi. Başım la onayladım. Omzuma hafifçe dokundu, “Hadi git odana yat, geç oldu” dedi yumuşacık bir ses tonuyla.

Odama gidip yattığımda içimde garip bir rahatlama, bir huzur hissettim. Ve o gece, okula başladığımdan bu yana ilk kez deliksiz bir uyku çektim. Üstelik okulu bitirene kadar hiç ağlamadım annemi özledim diye, hem de hiç...